

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI ARTVİN İLİ SONUÇ RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE AMACI	2
2.ARTVİN İLİNİN TEMEL İŞGÜCÜ PİYASASI BİLGİLERİ	3
3.ÇALIŞANLARIN SEKTÖRLERE VE MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI	4
4.AÇIK İŞLER	9
5.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	9
5.1.Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri.	9
6.İSTİHDAM ARTIŞI VEYA AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER	9
6.1.İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	9
6.2.İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	10
8.SONUÇ VE ÖNERİLER	11

1.ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE AMACI

İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek ve bu mesleklerde istenen becerileri tespit etmek, önümüzdeki dönemlerde istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekleri tahmin etmek, İşgücü piyasasında meydana gelen değişme ve gelişmeleri izleyerek, bu değişim ve gelişmelerin işgücü ihtiyacı üzerindeki etkisini ortaya çıkartmak ve alınması gerekli önlemleri belirlemek amacıyla Türkiye İş Kurumu tarafından 2011 yılının ilk yarısında “İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi Anketi” uygulanmıştır.

“İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi Anketi” 4 sorudan oluşmuştur. Anket internet üzerinden aylık işgücü çizelgesi dolduran, İŞKUR’a kayıtlı işyerleri tarafından doldurulmuştur.

Bu çerçevede, **1 Nisan-13 Mayıs 2011** tarihleri arasında, Artvin İli’nde Kurumumuza kayıtlı tüm kamu ve özel işyerlerine “İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi Anketi” uygulanmaya çalışılmıştır.

Artvin İli’nde toplam 185 işyeri anketi doldurmuştur. Bu işyerlerinin 31 tanesi 1-9 kişi arası istihdam eden işyeri, 154 tanesi 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleridir. 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin 21 tanesi 50 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleridir.

Anket çalışmasında; meslek sınıflandırması ISCO 88’e göre, iktisadi faaliyet kolları sınıflandırması ise, EFİS’e (Nace Rev. 1.1) göre yapılmıştır.

Yapılan anketle birlikte;

- Çalışanların ve açık işlerin meslekler ve sektörler itibariyle sayısı,
- Açık iş bulunan mesleklerde istenen beceri türleri
- İhtiyaç duyulan mesleklerin eğitim düzeyleri itibariyle dağılımı,
- Temininde güçlük çekilen meslekler ile bu mesleklerin temininde güçlük çekilme nedeni ve
- Önümüzdeki dönem istihdamında artış ya da azalış beklenen meslekler, tespit edilmiştir.

Sonuçların İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının, İl Müdürlüklerimizin ve diğer kullanıcıların çalışmalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Zamanını ayırarak anketimizi cevaplayan tüm işverenlerimize ve emeği geçen Kurum çalışanlarına teşekkür ederiz.

2.ARTVIN İLİNİN TEMEL İŞGÜCÜ PİYASASI BİLGİLERİ

Artvin ilinin 2010 yılı sonunda nüfusu 164 bin 759 kişidir. Artvin ili göç veren bir ildir. 2009 yılına göre 2010 yılında Artvin'e 7 bin 115 kişi göç ederken, 7 bin 988 kişi ise ilden ayrılmıştır. Net azalış 873 kişi olmuştur. Göç hızı -5,28'dir. En fazla göçü İstanbul ve Bursa'dan alırken en fazla göçü yine İstanbul ve Bursa illerine vermektedir.

Artvin İli için İşgücüne Katılma Oranı 2009 yılında 64,0 iken 2010 yılında 3,2 puanlık bir artışla 60,8 olarak gerçekleşmiştir. 2009 ve 2010 yıllarında işgücüne katılım oranı Türkiye geneli ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. İstihdam Oranı 2009 yılında 60,4 iken 2010 yılında 3,1 puanlık azalışla 57,3 olarak gerçekleşmiştir. İstihdam oranı 2009 ve 2010 yıllarında istihdam oranı Türkiye geneli ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Bunun yanı sıra İşsizlik Oranı 2009 yılında 5,6 iken 2010 yılında 0,1 puanlık artışla 5,7 seviyesine düşmüştür. İşsizlik oranı Artvin ilinde hem 2009 yılında hem de 2010 yılında Türkiye geneli işsizlik oranının altında gerçekleşmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre Türkiye genelinde Ocak ayında toplam 1 milyon 316 bin 795 işyeri varken (4a kapsamında), Artvin ilinde 2 bin 567 işyeri bulunmaktadır. Bunun yanında 4/a kapsamındaki zorunlu sigortalı sayısı Türkiye genelinde toplam 9 milyon 960 bin 858 kişi iken Artvin İli'nde 18 bin 829 kişi olarak görülmektedir.

2010 yılı sonunda İŞKUR Artvin İl Müdürlüğüne kayıtlı 4 bin 126 işsiz bulunmaktadır. Yıl içerisinde 926 açık iş alınmış olup, 887 kişi işe yerleştirilmiştir.

3.ÇALIŞANLARIN SEKTÖRLERE VE MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI

TABLO 1: ÇALIŞANLARIN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI

SEKTÖR ADI	TOPLAM				1-9 İSTİHDAMLI İŞYERLERİ				10 + İSTİHDAMLI İŞYERLERİ			
	İŞ YERİ SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM	İŞ YERİ SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM	İŞ YERİ SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	30	549	52	601	5	15	0	15	25	534	52	586
İnşaat	30	2.228	77	2.305	4	26	2	28	26	2.202	75	2.277
Toptan ve Perakende Ticaret	27	358	109	467	1	4	1	5	26	354	108	462
Oteller ve Lokantalar	18	280	40	320	5	13	7	20	13	267	33	300
Gıda Ürünleri, İçecek ve Tütün İmalatı	17	208	24	232	2	11	0	11	15	197	24	221
Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faal.	14	297	41	338	4	10	0	10	10	287	41	328
Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri	9	353	246	599	2	4	2	6	7	349	244	593
Eğitim	8	111	57	168	0	0	0	0	8	111	57	168
Elektrik, Gaz, Buhar ve Sıcak Su Üretimi ve Dağıtımı	6	133	3	136	2	3	0	3	4	130	3	133
Ağaç Ürünleri İmalatı	5	52	8	60	0	0	0	0	5	52	8	60
Başka Yerde Sınıflandırılmamış İmalatlar	4	60	9	69	0	0	0	0	4	60	9	69
Enerji Üreten Maddeler Hariç Madencilik ve Taşocak	3	571	14	585	1	2	0	2	2	569	14	583
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	3	93	29	122	1	7	0	7	2	86	29	115
Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	2	26	2	28	0	0	0	0	2	26	2	28
Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güven.	2	15	0	15	2	15	0	15	0	0	0	0

Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler	1	7	15	22	0	0	0	0	1	7	15	22
Tarım, Avcılık ve Ormancılık	1	9	3	12	0	0	0	0	1	9	3	12
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı	1	9	1	10	0	0	0	0	1	9	1	10
Kâğıt Hamuru, Kâğıt ve Kâğıt Ür. İm.; Bas. ve Yay.	1	7	3	10	0	0	0	0	1	7	3	10
Kimyasal Madde ve Ürünler İle Suni Elyaf İmalatı	1	14	0	14	0	0	0	0	1	14	0	14
Enerji Veren Madenlerin Madenciliği ve Taşocak.	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0
Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatı	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0
TOPLAM	185	5.381	734	6.115	31	111	13	124	154	5.270	721	5.991

Tarım sektöründe 1, Sanayi sektöründe 42, İnşaat sektöründe 30 ve Hizmetler sektöründe 112 işyeri olmak üzere toplam 185 adet işyeri anketi doldürmüştür. Anket yapılan işyerlerinin % 0,5'i Tarım sektöründe, % 22,7'si Sanayi sektöründe, % 16,2'si İnşaat sektöründe, % 60,5'i Hizmetler sektöründe faaliyet göstermektedir. Anket dolduran işyerlerinin % 83,2'u 10 ve daha fazla kişi, % 16,8'si 9 ve daha az kişi istihdam eden işyeridir.

İşyeri sayısı en fazla ulaştırma, depolama ve haberleşme ile İnşaat sektörlerinde bulunmaktadır. Toplam işyerlerinin % 16,2'seri ulaştırma, depolama ve haberleşme ile inşaat sektörlerindedir. Toplam çalışan sayısında da ön plana çıkan sektör ise inşaat sektörüdür.

Çalışanların % 88'i erkek, % 12'si kadındır. Erkeklerin % 41,4'ü inşaat sektöründe çalışmaktadır. Kadınların % 33,5'i Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri sektöründe çalışmaktadır.

9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde iş yeri sayısı en fazla Ulaştırma, depolama ve haberleşme ile Oteller ve lokantalar sektörlerindedir. Ancak 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde iş yeri sayısı en fazla İnşaat ve Toptan ve perakende ticaret sektörlerindedir. Hem 9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde hem de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla çalışan sayısı İnşaat sektöründedir.

İşyerlerinin % 83,2'si 10 ve daha fazla kişi istihdamlı işyerleri iken, bu işyerleri toplam çalışanların % 98'ini istihdam etmektedir. İşyeri sayısı ve istihdamın ağırlığı 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerindedir.

TABLO: 2 ÇALIŞANLARIN MESLEKLERİNE GÖRE DAĞILIMI

MESLEK ADI	TOPLAM			1-9 İSTİHDAMLI			10 + İSTİHDAMLI		
	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Beden İşçisi (Genel)	690	50	740	31	5	36	659	45	704
Beden İşçisi (Temizlik)	417	261	678	2	0	2	415	261	676
Şoför-Yük Taşıma	654	0	654	8	0	8	646	0	646
Beden İşçisi (İnşaat)	305	0	305	0	0	0	305	0	305
Elektrik Teknisyeni	127	0	127	0	0	0	127	0	127
Güvenlik Görevlisi	115	12	127	8	0	8	107	12	119
Bankacılık Meslek Elemanı	93	29	122	7	0	7	86	29	115
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	98	0	98	0	0	0	98	0	98
İş Makineleri Operatörü	85	0	85	0	0	0	85	0	85
İş Makineleri Tamircisi	83	0	83	0	0	0	83	0	83
Bekçi	79	0	79	5	0	5	74	0	74
Büro Memuru (Genel)	42	33	75	1	0	1	41	33	74
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	73	2	75	0	0	0	73	2	75
Soğuk Demirci	72	0	72	0	0	0	72	0	72
Oto Bakım-Onarımcısı	72	0	72	0	0	0	72	0	72
Mekaniker-Maden Ocağı Makineleri	66	0	66	0	0	0	66	0	66
Satıcı (Perakende Ticaret)	34	32	66	0	0	0	34	32	66
Ekskavatör (Kazıcı) Operatörü	64	0	64	0	0	0	64	0	64
Yağlayıcı ve Gresleyici (Gemi Makineleri Hariç)	59	0	59	0	0	0	59	0	59
Kamyonet Şoförü	59	0	59	0	0	0	59	0	59
Satış Elemanı (Tanıtım)	39	19	58	0	1	1	39	18	57

Makine Montajcısı (Genel)	56	0	56	0	0	0	56	0	56
Garson (Servis Elemanı)	51	4	55	6	2	8	45	2	47
Diğer Betonarmeciler, Şap İşçileri ve Mozaik (Terrazo) İşçileri	53	0	53	0	0	0	53	0	53
Ekip Tahsis Memuru-Havayolları	49	0	49	0	0	0	49	0	49
Elektrikçi (Diğer)	47	0	47	0	0	0	47	0	47
Diğer Kaynakçılar ve Pürmüzcüler	43	0	43	0	0	0	43	0	43
Sekreter	1	39	40	0	0	0	1	39	40
Servis Garsonu	39	0	39	0	0	0	39	0	39
Diğer Büro Memurları	16	23	39	2	2	4	14	21	35
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	39	0	39	0	0	0	39	0	39
Delme Makinesi Operatörü-Madencilik	38	0	38	0	0	0	38	0	38
İnşaat Sürveyanı	35	1	36	0	0	0	35	1	36
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	26	9	35	3	0	3	23	9	32
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	33	0	33	0	0	0	33	0	33
Tünel Kalıpcı-İnşaat	32	0	32	0	0	0	32	0	32
Büro İşçisi	23	8	31	0	0	0	23	8	31
Muhasebeci	21	10	31	0	0	0	21	10	31
Diğer Tahmil-Tahliye ve İlgili Yük Taşıma İşçileri	31	0	31	0	0	0	31	0	31
Aşçı	23	7	30	0	0	0	23	7	30
Tır Şoförü	28	0	28	0	0	0	28	0	28
İnşaat Mühendisi	23	5	28	0	0	0	23	5	28
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	27	0	27	3	0	3	24	0	24
İnşaat Teknikeri	18	8	26	1	0	1	17	8	25
Beton ve Betonarme Kalıpcısı	26	0	26	0	0	0	26	0	26
Haberleşme Tesisatı Bakım ve Onarımcısı	26	0	26	0	0	0	26	0	26
Taksi Şoförü	23	0	23	0	0	0	23	0	23
Otobüs Şoförü	23	0	23	0	0	0	23	0	23

Çalışanların mesleklerine göre dağılımında en fazla çalışanın bulunduğu ilk 48 meslek Tablo 2’de gösterilmiştir.

Toplamda en fazla çalışılan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (İnşaat), Elektrik Teknisyeni, Güvenlik Görevlisi ve Bankacılık Meslek Elemanı meslekleridir. Kadınların toplamda en fazla çalıştığı meslek Beden İşçisi (Temizlik) iken, erkeklerin toplamda en fazla çalıştığı meslek Beden işçisi (genel)’dir.

9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler; Beden İşçisi (Genel) , Şoför-Yük Taşıma, Güvenlik Görevlisi ve Bankacılık Meslek Elemanıdır. 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla çalışan mesleklerle toplamda en fazla çalışan meslekler aynıdır.

4.AÇIK İŞLER

Artvin ilinde anketin yapıldığı zamanda işyerlerinin ihtiyaç duyduğu eleman sayısı 3’tür ve yalnızca Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller mesleğinden elemana ihtiyaç duyulmuştur. Açık işin tamamı özel sektördedir ve tamamı 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleridir. Açık işin tamamı sanayi sektöründedir. Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller mesleği için istenen eğitim düzeyi ilköğretimdir. Açık iş için istenen beceri ve nitelik ise Fiziki Ve Bedensel Yeterliliklerdir.

5.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Artvin ilinde anketin yapıldığı zamanda işyerlerinin temininde güçlük çektiği iki farklı meslek vardır. Bunlar Aşçı ve Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller meslekleridir. Bu mesleklerin tamamı özel sektördedir ve tamamı 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerindedir. İki meslekte de birer kişinin temininde güçlük çekildiği belirtilmiştir. Açık iş bulunan meslekler ile Temininde güçlük çekilen meslekler arasında paralellik görülmektedir.

5.1.Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerine baktığımızda; aşçılık mesleğinin temininde güçlük çektiklerini bildiren işyerlerinin tamamı sebep olarak aşçılık mesleğinde eleman bulunmamasını göstermişlerdir. Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller mesleğinin temininde güçlük çeken işyerlerinin tamamı ise yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir.

6.İSTİHDAM ARTIŞI VEYA AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER

6.1.İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

Anket düzenlendikten 6 ay sonra, çalışan sayısında artış beklenen meslek Beden işçisi (genel) mesleğidir. Bu meslekten toplam istihdamda 16 kişilik artış

olacağı tahmin edilmektedir. Bunların 10 tanesi 9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde iken, 6 tanesi 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerindedir.

6.2.İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

Anketin uygulanmasından 6 ay sonra istihdamında azalış beklenen meslek Hamurkarlıktır. Bu meslekten toplam istihdamda 2 kişilik azalış olacağı tahmin edilmektedir. Bunların 2'si de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden

7.İSTİHDAMDA BEKLENEN SEKTÖREL DEĞİŞİM

TABLO 3: 6 AY SONRA İSTİHDAMDA BEKLENEN SEKTÖREL DEĞİŞİM			
SEKTÖR	TOPLAM	1-9	10+
Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	10	10	0
Gıda Ürünleri, İçecek ve Tütün İmalatı	8	0	8
Ağaç Ürünleri İmalatı	6	0	6
Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri	-10	0	-10
TOPLAM	14	10	4

İstihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin sektörel dağılımına bakıldığında; toplamda istihdam artışı beklenen sektörlerin; Ulaştırma, depolama ve haberleşme, Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı ile Ağaç ürünleri imalatı olduğu görülmektedir. İstihdam azalışı beklenen sektör ise Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri sektörüdür.

9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde istihdam artışı beklenen sektörün Ulaştırma, depolama ve haberleşme sektörü olacağı tahmin edilmektedir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde istihdam artışı beklenen sektörlerin; Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı ve Ağaç ürünleri imalatı olduğu görülmektedir.

İstihdam azalışı beklenen sektörün tamamının 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde olacağı tahmin edilmektedir.

Anket düzenlendikten 6 ay sonra meslekler bazında öngörülen net istihdam artışından net istihdam azalışı çıkarıldığında, toplam istihdamın 14 kişi artacağı beklenmektedir. 9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde istihdamın 10 kişi, 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde istihdamın 4 kişi artacağı beklenmektedir.

Toplam istihdamın altı ay sonra % 0,2 oranında, 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyerlerinde de % 0,1 oranında artacağı öngörülmektedir. 9 ve daha az kişi çalıştıran işyerlerinde ise istihdamın % 8 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

8.SONUÇ VE ÖNERİLER

Anket yapılan işyerlerinin % 0,5'i Tarım sektöründe, % 22,7'si Sanayi sektöründe, % 16,2'si İnşaat sektöründe, % 60,5'i Hizmetler sektöründe faaliyet göstermektedir. Anket dolduran işyerlerinin % 83,2'u 10 ve daha fazla kişi, % 16,8'si 9 ve daha az kişi istihdam eden işyeridir. Çalışanların % 88'i erkek, % 12'si kadındır. Kadınların toplamda en fazla çalıştığı meslek “Beden İşçisi (Temizlik)” iken, erkeklerin toplamda en fazla çalıştığı meslek “Beden işçisi (Genel)”dir.

Toplam istihdamın altı ay sonra % 0,2 oranında, 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyerlerinde de % 0,1 oranında artacağı öngörülmektedir. 9 ve daha az kişi çalıştıran işyerlerinde ise istihdamın % 8 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Anketin yapıldığı dönemde **3 kişilik açık iş** tespit edilmiştir. Açık iş yalnızca “**Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller**” mesleğinde bulunmaktadır Açık işin tamamı sanayi sektöründedir.

Artvin ilinde anketin yapıldığı zamanda işyerlerinin temininde güçlük çektiği iki farklı meslek vardır. Bunlar “**Aşçı**” ve “**Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller**” meslekleridir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerine baktığımızda; aşçılık mesleğinin temininde güçlük çektiklerini bildiren işyerlerinin **tamamı** sebep olarak aşçılık mesleğinde eleman bulunmamasını göstermişlerdir. Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller mesleğinin temininde güçlük çeken işyerlerinin **tamamı** ise yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir.

İstihdamda artış beklenen meslek “**Beden işçisi (genel)**” mesleğidir. İstihdamda azalış beklenen meslek ise “**Hamurkarlık**”tır.

Toplamda istihdam artışı beklenen sektörlerin; Ulaştırma, depolama ve haberleşme, Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı ile Ağaç ürünleri imalatı olduğu görülmektedir. İstihdam azalışı beklenen sektör ise Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri sektörüdür.

Açık işler ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde “**Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller**” mesleği ön plana çıkmaktadır.

Bu kapsamda Aktif İstihdam Politikaları, işgücü ihtiyacı duyulan ve temininde güçlük çekilen mesleklere yöneltilmelidir. İşgücü ihtiyacı duyulan mesleklerde mesleki eğitim kursları açılmalı ve bu kurslarda işgücü piyasasının aradığı nitelik ve becerilere yönelik eğitim verilmelidir. İş ve Meslek Danışmanlığı faaliyetleri ile işsizler ve öğrenciler işgücü piyasasının eleman ihtiyacı duyduğu mesleklere yönlendirilmelidir. İstihdamdan kopacak işgücü de önceden göz önüne alınıp gerekli önlemler alınmalıdır.